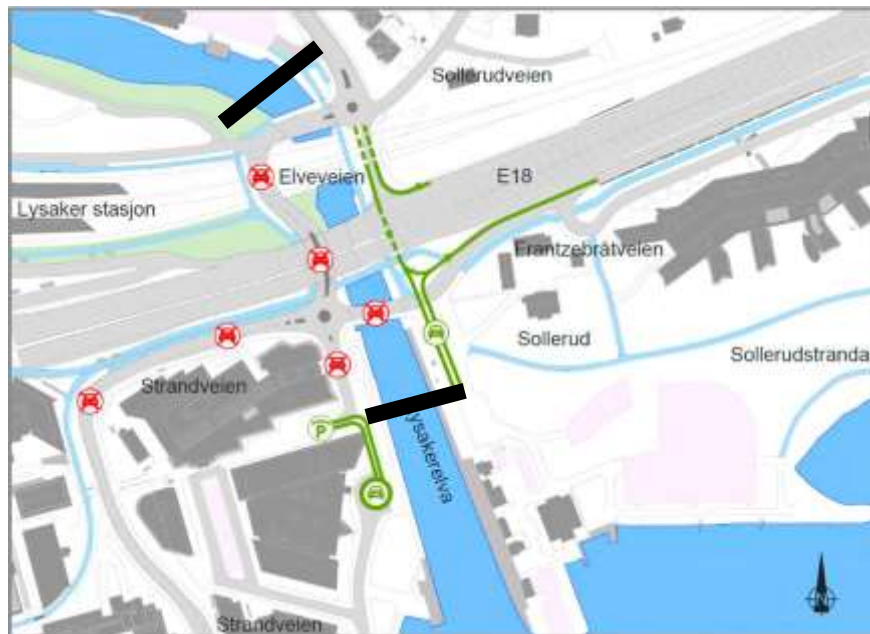

Lysakervassdragets venner

FØDNYTT – 56

Kollektivterminal på
Lysaker

Statens vegvesen (SVV) er pålagt av Storting å fremme en plan for å plassere en terminal for regionsbussene på Lysaker. Her skal bussene som kommer vestfra; dvs. fra Sørlandet, Grenland, Haugesund, Hallingdal og Valdres, får parkere, slippe passasjerer, vente på nye og starte returen. Når regionsbussene får terminaler ved T-banestasjoner langs alle hoved innfartsårene til byen, vil bussterminalen i Galleri Oslo i Schweigaards gate stenges og tomten benyttes til noe annet.

Veistrekninger som må stenges for kollektivterminalen. De ekstra bruene er bare tegnet på noen av kartene.

Terminalen på Lysaker fikk en kostnadsramme på kr 700 millioner.

Det er lite ledig areal på Lysaker. SVV begynte prosessen med 15 forslag til lokalisering. Etter en siling ble fire forslag lagt ut på høring i januar sammen med varselet om at planarbeidet var igangsatt. (Saksnummeret 201704273 i Oslo PBEs saksinnsyn forteller hvor misvisende dette varselet er. Planleggingen begynte for seks år siden!).

To av de fire forslagene viste seg uaktuelle pga. konflikt med annen kollektivinfrastruktur, nemlig Fornebubanen og utvidelsen av jernbanestasjon til 6 spor. Til standplasser for inntil fire busser benytter de to øvrige forslag enten dagens drosje- og *kiss & ride*-parkering under jernbanesporene, eller en ny hall under Strandveien. Private biler stenges ute av veiene som vist. Det som ikke vises er at veistengningen tvinger frem to nye bruer over Lysakerelva for å beholde bilforbindelser til Lysaker jernbanestasjon og til kontorene og parkeringshuset med adresser Strandveien 2 - 20.

Er Lysaker det beste stedet for terminalen? Hva med Vækerø ved stuene?

Saker på andre sider:

Mølla ved Jarfossen

Tur, Dugnad, Rekruttering, Facebook

Lilleakers arkitektur

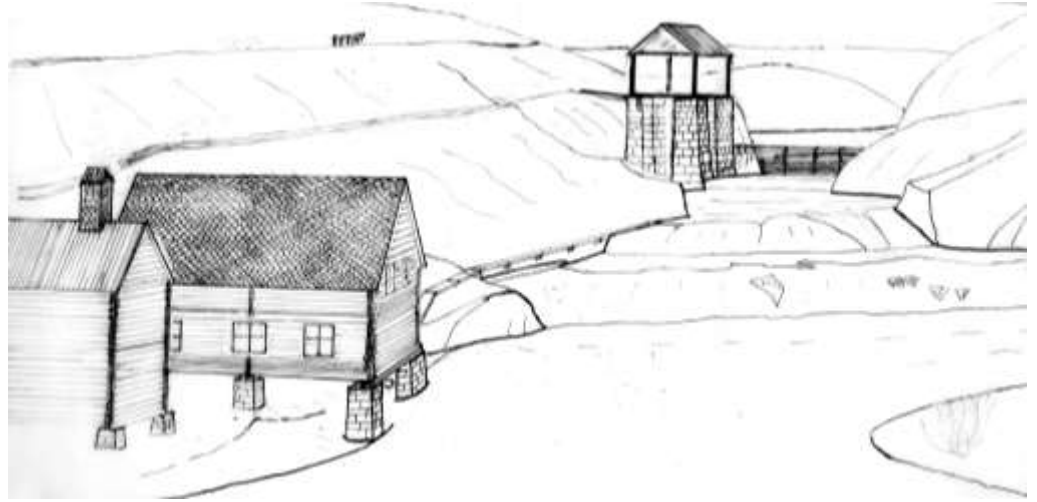
Hans, Handlingsplan

Kalibrere vannføring

Møllebruk og sagbruk ved Jarfossen

Ett opplysnings-skilt har lenge skjemet Bæ-rums flotte bi-drag til turopple-velse langs Lys-akerelvas vestre bredde. Rett ovenfor Jarfossen har det stått en plakat som beskriver ruinene ne-denfor som Jar mølle. Tegningen

Mølla med tørkehuset og øvre saga ved Jarfossen i tiden 1787 til 1860, tegnet etter beskrivelsen i takstbrevet fra 1794 og A.B. Wilses fotografi av fossen og sagrauinene.

er laget av en arkitekt som tydet steinrestene nedenfor som fundamentet til mølla. Han og lokalhistoriker Tor Øi (som døde i 2012) hadde ikke adgang til to gamle kart som viser at her sto saga som Peder Anker fikk satt opp i 1783, og at mølla på Jar gård lå nedenfor fossen.

Hva vet vi da om mølla? I Jar Vels jubileumshefte fra 1949 siterte Vellets primus motor, Thorvald Østbye, fra et takstbrev fra 1794. Mølla var da eid i fellesskap av Anker og Ole Torgersen fra Sollerud. Takstbrevet oppgir grunnflaten (14 x 12 alen) og byggets høyde som 31 kvarv eller rad med stokker. Det nevner også antall trinn i de innvendige og utvendige trappene og at det gikk en 19-alen lang bru inn mot loftsetasjen. Videre fortelles det at møllesteinene var drevet av en kvernkall.

I dag ligger det flere tømmerstokker ved elvebredden rett nedenfor fossen som gir oss en retning for møllas langside. Mange veltete steiner viser hvor det lå tre sider av tørrmur som understøttet tømmerveggene. Avstanden til turveien i skråningen bak stemmer overens med den oppgitte lengden til brua. Et tørkehus som var noe forfallent allerede i 1794, har ikke etterlatt noe som kan tolkes som rester.

Mølla ble nedlagt i 1860 da oppgangssagstolen ved den andre sagbruk på Jar ("Storsaga" eller "Nedre saga") ble byttet ut med sirkelsag. Samtidig ble sagas dam hevet et par meter med jordvoller i dalsiden og en høyere steinkistedemning. I årene fra 1787 til 1860 hadde vannspeilet på sagdammen rukket så vidt til bunnen av Jarfossen slik at både mølla og saga kunne drives.

I 1914 tok Anders Beer Wilse et bilde som viser Jarfossen og sagtomten ovenpå. Hadde en fotograf vært der 60 år tidligere hadde bildets forgrunn blitt dominert av mølla og dens tørkehus!

Medlemstur

Søndag 3. september kl 13. Turen starter og ender ved Svingen bru i et samarbeid med Røa Vel. Turen inngår i programmet for Friluftslivets uke.

Tema for turen, som går til Bogstadvannets osdemning, er hvordan terrenget som istiden ga oss, bestemte hvor jern- og teglverk og mølle- og sagbruk ble anlagt, fra 1500-tallet og til 1880. Og hvorfor de ble nedlagt.

Dugnadsinnsats i Bærum

LvV har flere prosjekter for Bærum kommune. I ukene før sommerferien ordnet vi utsetting av nye skilter i kommunens program for å markere severdigheter langs Lysakerelva. Skiltene er hovedsakelig erstatninger for skiltene som ble satt opp i 2008-10. Et nytt skilt om teglverket står nå ved Svingen bru. Et av skiltene ble returnert fordi det formidlet feil opplysninger (se s. 2).

Prosjektet med plankeganger over de våte partier ved Rolfsdumpa nær gangbrua fra Mossestua til Mælum er fremdeles under planlegging.

Det er et sterkt behov for å forbedre sikring av de to utkiksplassene langs turveien på bærumsiden. Gelendrene er både for høye og for korte. LvV har et forslag som vi tar opp med kommunen.

Rekruttering

Etter kommunevalget blir Lysakervassdragets venner nødt til å håndtere en ny politisk situasjon. Uansett utfallet blir det forhandling om politiske plattformer i Oslo og i Bærum. Da er organisasjoners støtte som bestemmer om vi får en medvirkningspolitikk som monner for elveforvaltning. Verv et nytt medlem i dag. Få den nye rekrutten til å sende en epost til kasse@lvv.no med navn og kontaktdetaljer og vippse kr 100 til 601092!

Facebook

LvVs Facebook gruppe har over tusen medlemmer. Antallet får en oppsving hver gang det skjer noe: fiskedød, høy vannføring, nye byggeplaner. Medlemmer er blitt flinke til å legge ut bilder og video som mange får glede av.

Siden administreres strengt, men tillater alt som er direkte tilknyttet vassdraget, såfremt det uttrykkes i saklig form. Meldinger om hittegods og om savnete kjæledyr er greie, men husk å fjerne innlegg når det ikke lenger er aktuelt. Noen prøver å legge ut reklamer uten relevans for elva. De blir fjernet så snart de oppdages.

Lysakervassdragets venner

Lilleakers arkitektur

Oslo Avis som Akersposten deler stoff med, gjenga en pressemelding fra Arkitekttopprøret som er begeistret for bygningen som Mustad planlegger på flomsletta ved Mølledammen. Illustrasjonene var temmelig misvisende. Den ene viste bygget fra sørenden, og fikk det til å se ut som om plenen rundt lå bare en meter over elvevannet mens det faktisk ligger 3-4 meter over median vannstand.

Den andre illustrasjon viste vestfasaden, den som ingen får se. Turveien går for tett inntil fasaden. Heller ikke fra andre side av elva blir den synlig fordi et tett vegetasjonsbelte skal beholdes nedover elvebredden.

Ekstremværet "Hans"

Med flere dagers forvarsel tok både Vannetaten i Oslo og Løvenskiold affære for å redusere vannmengdene i Lysakerelva. Allerede lørdagen før ble slukene i Langlidammen åpnet og på søndagen ble det gjort tiltak ved Bogstads osdemning. Ved sistnevnte kom et stort tre drivende med flomvannet og måtte hentes opp av en kranbil.

Tross over 90 mm nedbør fikk ikke elva de helt store mengder vann. Ved LvVs målestav toppet vannstand seg på 165 cm, noe lavere enn i september 2015 (174 cm) og minst 60 cm under oktober 1987. Det ble målt vannhastigheter i et forsøk på kalibrering, men når vannet fyker under brua i vel 4 meter per sekund, er bare profesjonelt utstyr godt nok.

Handlingsplan for friarealene

Etter sitt siste styremøte sendte LvV et brev til Bymiljøetaten i Oslo med kopi av svaret som vi fikk fra byråd for miljø og samferdsel om medvirkning av frivillige organisasjoner. Det er nå lenge siden svarfristen utløp. Riktignok måtte kommunen samråde med Bærum kommune, men vi forventer at kommunene responderer til vår forespørsel om å være med å legge strategien for forvaltningen av Lysakerelva og arealene langs breddene.

Kalibrere vannføring

I juni undersøkte vi uoverensstemmelse mellom vannføringen som oppgis av NVE utfra Oslo kommunes registrering av vannstand ved målestaven i Mølledammen og den som vi oppgir fra LvVs målestav ved Lysejordet ved å løse salt i elvevannet.

Ved to vannføringer, 700 liter og 2300 liter per sekund, ble hhv. 1 kg og 3 kg fin salt løst opp i vann fra elva og kastet ut i ovenfor Ullern mølle. Noen minutter senere ble en liten økning i den elektriske ledningsevnen til elvevannet registrert 200 meter nedover, ved gangbrua på Lysejordet. Ved å følge med ledningsevnen til den var gått helt tilbake fikk vi et anslag på vannføringen. Den stemte overens med vår ligning men med lav presisjon. Igjen ville profesjonelt utstyr gitt en mer nøyaktig verdi.

Til et slikt forsøk under flommen *Hans* måtte vi brukt 60 kg salt!!